

Leeratelier: Het geheugen

“We denken dat sommige mensen intelligent zijn,
terwijl ze alleen maar een goed geheugen hebben.”

Frédéric Dard

Inhoudstafel

1. Werking geheugen

1.1 Wat is geheugen?

1.2 Drie soorten geheugen

1.2.1 Zintuigelijk geheugen

1.2.2 Korte Termijngeheugen

1.2.3 Lange Termijngeheugen

2. Memoriseren: vier stappen LTG

2.1 Informatie absorberen

2.2 Informatie onthouden

2.3 Informatie coderen

2.4 Informatie herinneren

3. Hulpmiddeltjes en tips

1. Werking geheugen

1.1 Wat is geheugen?

Definitie

= het vermogen om informatie te onthouden

Nodig om te leren

= het proces waardoor nieuwe kennis en vaardigheden in de hersenen worden opgeslagen

1.2 Drie soorten geheugen

- **Zintuigelijk geheugen (of sensorisch geheugen)**
  - Opnemen van informatie
- **Korte termijngeheugen (of werkgeheugen)**
  - Verwerken, ophalen en weergeven van informatie
- **Lange termijngeheugen**
  - Opslaan van informatie

1.2.1 Zintuigelijk geheugen

Wat

- Alles wat je via de zintuigen waarneemt
  - *Auditieve prikkels*
  - *Tactiele prikkel*
  - *Visuele prikkels*

Duur

- Vrij beperkt (fractie van seconden)

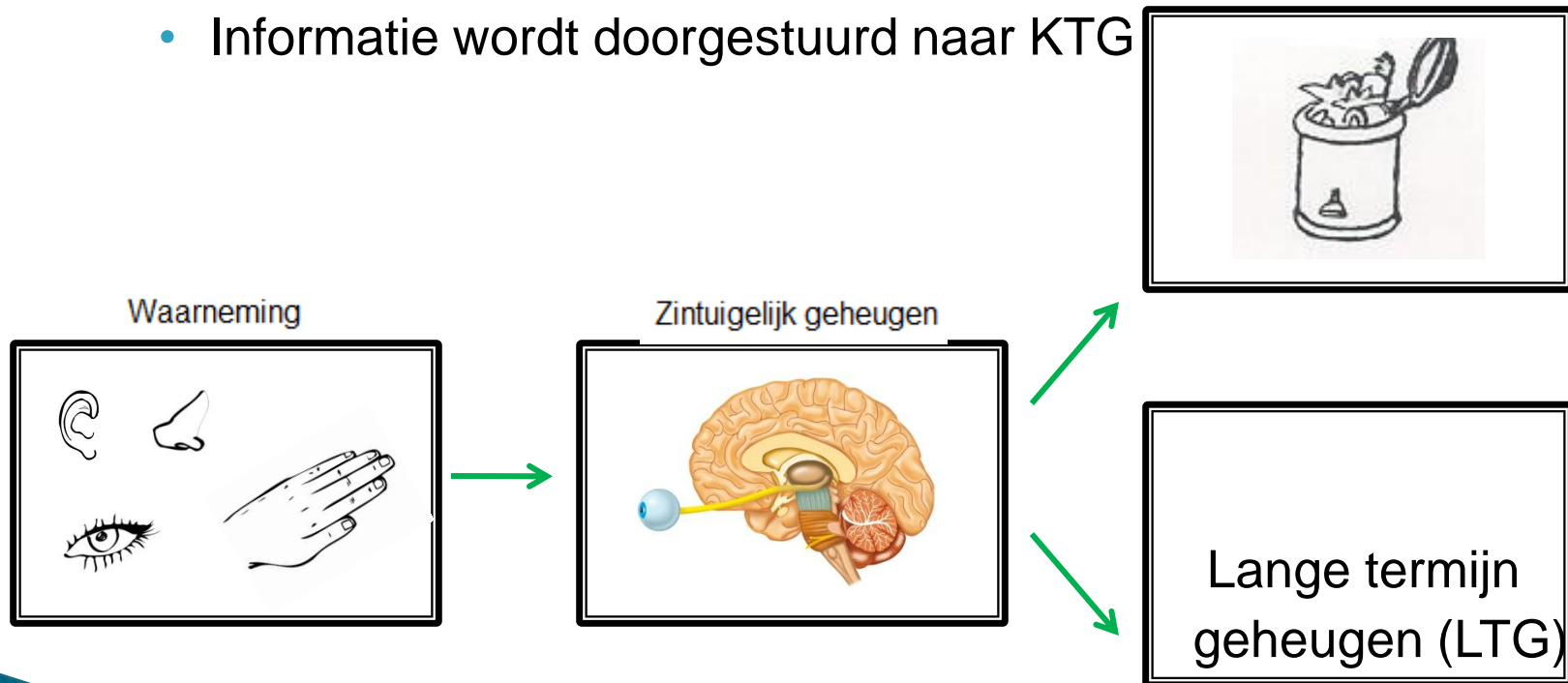
Capaciteit

- Onbeperkt (uitgebreid waarnemingsbeeld)

1.2.1 Zintuigelijk geheugen

Wat gebeurt met de informatie?

- Informatie wordt voorgoed gewist
- Informatie wordt doorgestuurd naar KTG

1.2.2 Korte termijngeheugen (KTG)

Wat

= Werkgeheugen

- Informatie wordt verwerkt en doorgestuurd
- Informatie wordt opgehaald uit lange termijngeheugen

Duur

- Ongeveer een halve minuut

Capaciteit

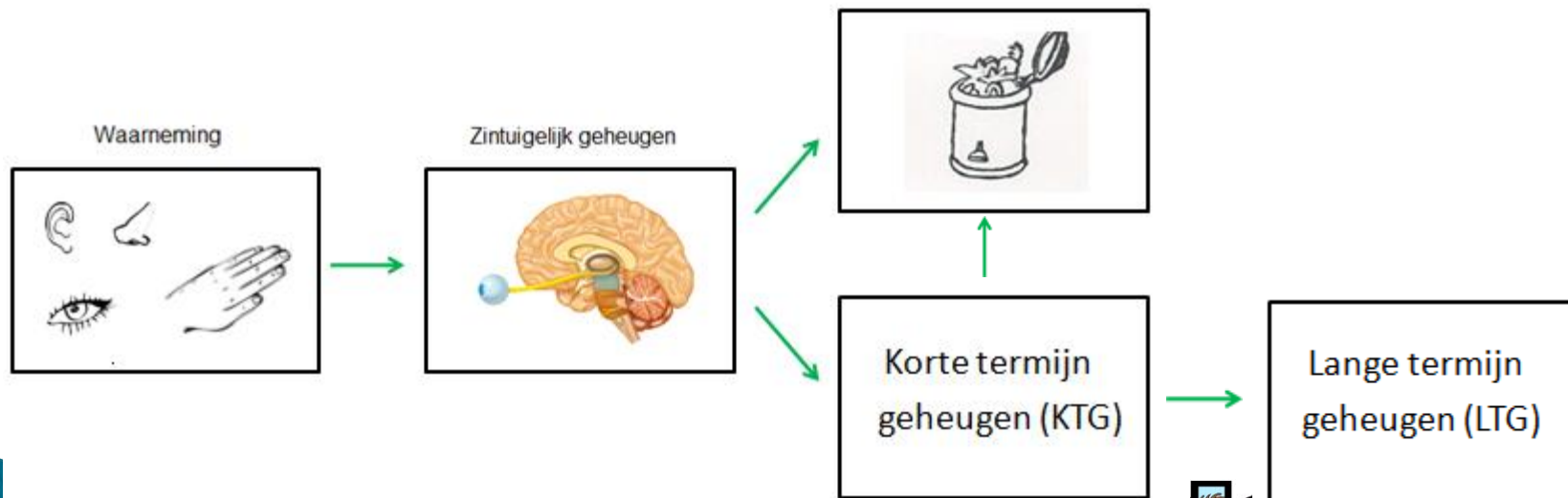
- 'seven plus or minus two' (the magical number seven)

1.2.2 Korte Termijngeheugen (KTG)

Wat gebeurt met de informatie?

- Informatie wordt gewist
- Informatie wordt doorgestuurd naar LTG
- (Informatie wordt opgehaald uit het LTG)

1.2.2 Korte termijngeheugen (KTG)

Oefening

**Bekijk gedurende enkele seconden de
volgende getallenreeks:**

2349827168132243

1.2.2 Korte termijngeheugen (KTG)

Oefening

Bekijk gedurende enkele seconden de volgende getallenreeks:

2349827168132243

2	4	8	16	32	
	3	9	27	81	243

1.2.2 Korte termijngeheugen (KTG)

Oefening

Bekijk gedurende 15 seconden de volgende woorden:

Noteer de woorden die je nog weet op een blad papier.

→ Klassikale bespreking

1.2.2 Korte termijngeheugen (KTG)

Oefening

Bekijk gedurende 15 seconden de volgende woorden:

Noteer de woorden die je nog weet op een blad papier.

→ **Klassikale bespreking**

1.2.2 Korte termijngeheugen (KTG)

Informatie goed bewerken → overbrengen naar LTG

- Door:
  - *Verbanden leggen*
  - *Structuren*
  - *Herhaling*

Aanknopingspunten!

Hoe meer aanknopingspunten,
hoe makkelijker je de gezochte informatie terugvindt.

1.2.3 Lange termijngeheugen (LTG)

Wat

- Informatie opslaan
- Informatie vasthouden
- Informatie terugzoeken

Duur

- Weken, maanden, jaren,...

Capaciteit

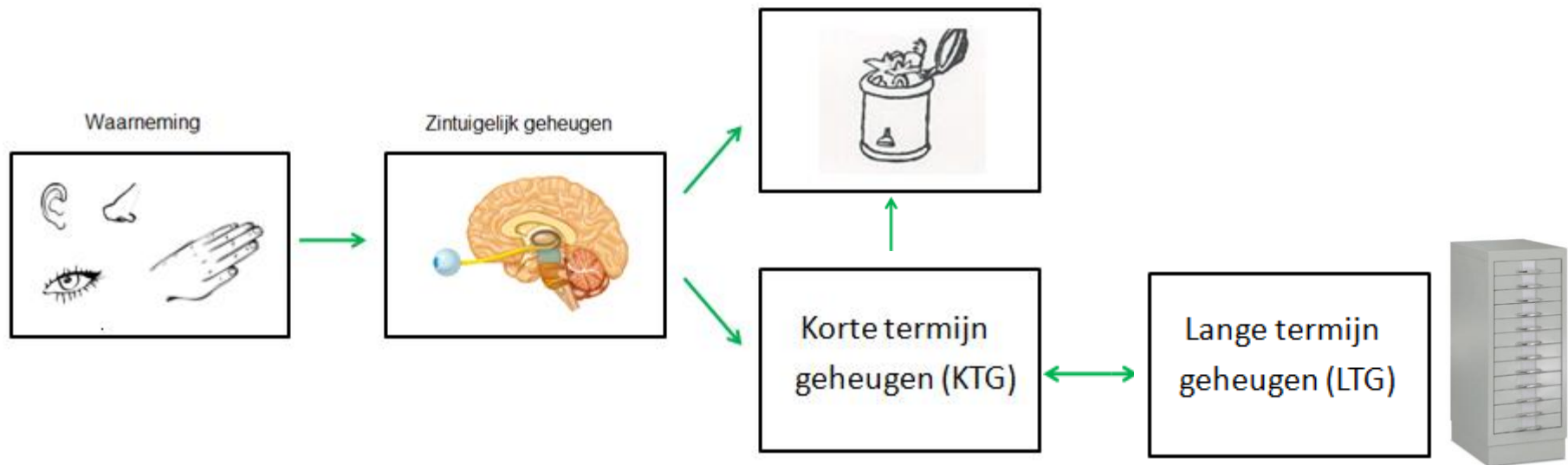
- In principe onbeperkt

MAAR: overdracht van info van KTG naar LTG verloopt niet vanzelf

1.2.3 Lange termijngeheugen (LTG)

Wat gebeurt met de informatie?

- Informatie wordt opgeslagen totdat ze opgeroepen wordt.

Europese Unie
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

output

Golewe
www.golewe.eu

Interreg
Vlaanderen
Nederland
Europa investeert in uw regio

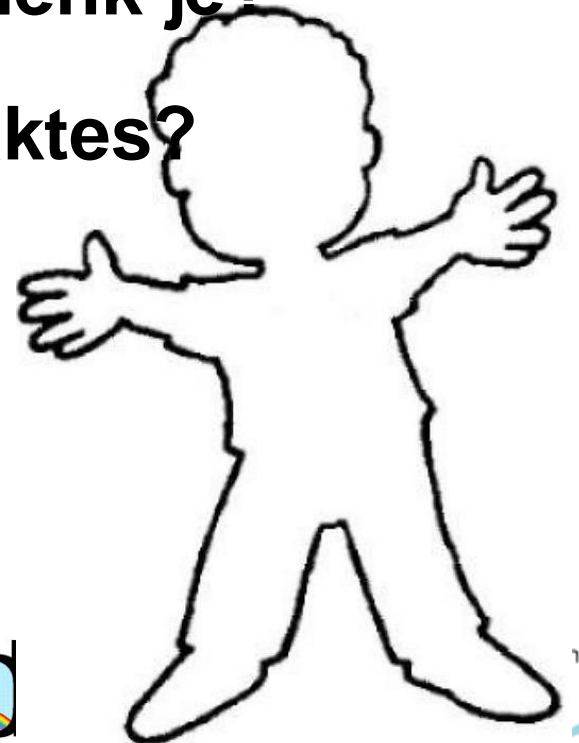

Oefening

Stilstaan bij jezelf

Hoe goed is je geheugen denk je?

Wat zijn je sterktes en zwaktes?

Europese Unie
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

www.golewe.eu

Europa investeert in uw regio

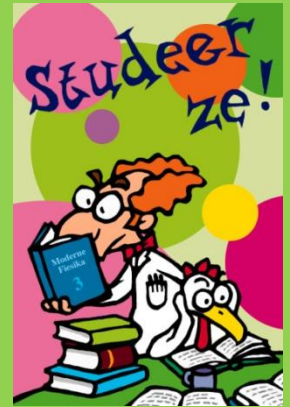
2. Memoriseren: vier stappen LTG

Oefening: hoe onthoud jij?

Kleur 10 woorden op het blad.

Je krijgt nu 2 minuten om alle woorden in te studeren.

Oefening: hoe onthoud jij?

- **Recentheidseffect**
- **Vorrangseffect**
- **Geluid**
- **locus (plaats)**
- **Eigennamen**
- **Visuele elementen**
- **Visuele associatie**
- **Visuele schikking**
- **Semantische associatie**
- **Aandacht voor het ongewone en het ongebruikelijke**
- **Verhalen**
- **Kleuren en actief werken**

2.1 De vier stappen van het geheugen

- 1) **Informatie absorberen**
- 2) **Informatie onthouden**
- 3) **Informatie coderen**
- 4) **Informatie herinneren**

Stap 1. Informatie absorberen

➤ **Je onthoudt meer als:**

- De aandacht bewust en doelgericht op iets is gericht
- Pauzes nemen
- Zorgen voor afwisseling
- Informatie koppelen aan voorkennis
- Informatie rangschikken of structureren (categorieën)

Stap 2. Informatie onthouden

➤ Herhalen

- *Informatie lang genoeg opnemen zodat je deze onthoudt.*
- *Let op:*
  - herhaling moet binnen enkele seconde gebeuren.

Stap 3. Informatie coderen (1)

- **Hersenen coderen nieuwe informatie waardoor die in het geheugen kan worden opgenomen.**

- **Welke codes?**
  - Mondeling
  - Auditief
  - Kinetisch (gevoel en aanraking)
  - Visueel
  - Emotioneel
  - Motorisch (gebruikmaken van spieren)

→ *Hoe kies je zelf*

Stap 3. Informatie coderen (2)

➤ Herhalen

➤ Ordening en categorisering

- *Schema's – structuur*

➤ Verbaliseren

- *Hardop lezen*

➤ Visualiseren

- *Informatie koppelen aan een beeld*

Stap 3. Informatie coderen (3)

➤ Ezelsbruggetjes

- Acroniemen (Vb: 't kofschip)

➤ Clusteren

Bijvoorbeeld:

Mercurius – Venus – Aarde – Mars – Jupiter –
Saturnus – Uranus – Neptunus – Pluto

Mijn verschrikkelijk Aardige Moeder Jaagt Steeds
Ufo's naar Pluto.

Stap 4. Informatie herinneren

➤ **Afhankelijk van:**

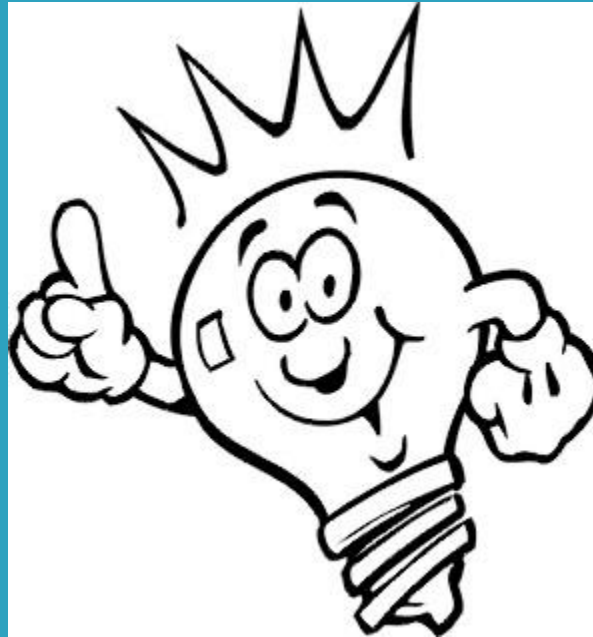
- De mate waarin je aandachtig was tijdens het opnemen en het coderen van de informatie.

➤ **Soms: teveel leren om te herinneren ('overlearning')**

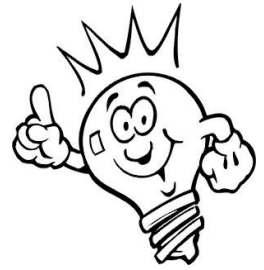
- Vb. bij examens of voor moeilijke onderdelen
- Hoe oplossen?
  - *Actief studeren*
  - *Gebruik maken van technieken uit stap 3*
  - *Steeds opnieuw controleren wat je gestudeerd hebt*

3. Tips

3.1 Tips (1)

- Maak gebruik van de onthoud-strategie die het best bij jouw past (cfr. oefening).
- Maak een goede planning. Verdeel je bloktijd over verschillende periodes.
- Studeer geen 2 gelijksoortige vakken na elkaar.
- Wat je leren wil, moet je vooraf begrijpen.

3.1 Tips (2)

- Na een memoriseerperiode moet je een rustpauze inlassen alvorens opnieuw te memoriseren.
- Gebruik geheugensteuntjes
  - Vb. kleuren/ onderstrepen/ schema's/ acroniemen/...
- Leer actief
  - Luidop lezen
  - Belangrijkste woorden opschrijven
  - Jezelf schriftelijk controleren (met het boek dicht!)

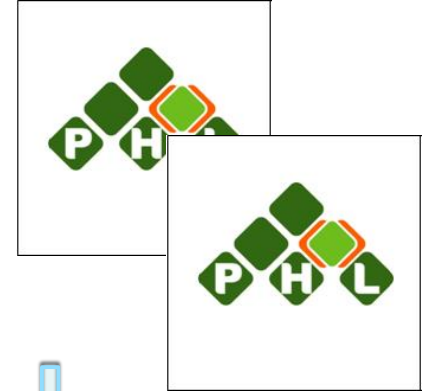
3.1 Tips (2)

- **Herhaal** : het is beter elke dag kort te herhalen dan één keer net voor de toets.
- **Ga pas verder als je een gedeelte helemaal kent.**
- **Controleer jezelf**
  - Kris kras door elkaar!
  - Maak voor jezelf een toets/ laat je overhoren/ ...

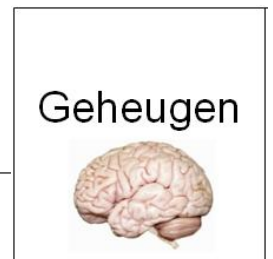
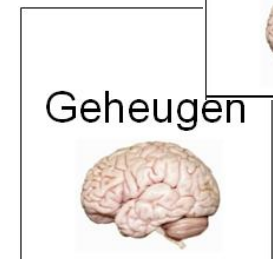
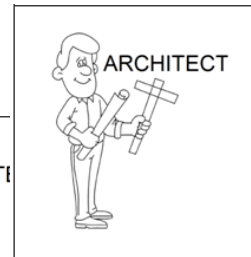

Oefening geheugentraining

MEMORY-spel

Welke kaartjes heb jij het best onthouden?

Meer weten?

Cottrell, S. (2001). *Study Skills Handbook. Handboek voor de student.* Gent, Academia Press.

Cotrell, S. (2008). *Survivalgids voor de student.* Gent, Academia Press.

Byosiëre, P., Heene, A., Opgenhaffen, T., & Waelput, H. (1999). *S.O.S! Mijn brein wordt te klein.* Tielt, Lannoo.

© PHL – Dienst onderwijs – Cel studentenbegeleiding

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

www.golewe.eu

Europa investeert in uw regio

Vragen?

Bedankt voor uw aandacht!

Europese Unie
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

